

آنچه لازم است در مورد "لیتم" بدانیم

مرکز خدمات روانپزشکی

ویزیت بیماران مزمن در منزل

تحت نظارت سازمان بهزیستی

آدرس: خ قایم مقام فراهانی، جنب بیمارستان

تهران کلینیک، کوچه شهدا، شماره ۲۵ طبقه ۳

تلفن: ۰۲۱۸۹۱۸۹۷۸۸۷ www.andishesr.ir

لیتیم یکی از داروهای روانپزشکی است که بیش از ۴۰ سال است که برای درمان برخی از اختلالات روانپزشکی بصورت وسیع از سوی روانپزشکان تجویز می گردد. لیتیم مانند سدیم یک نوع نمک محسوب می شود.

لیتیم در داروخانه های ایران به صورت قرص های ۳۰۰ میلی گرمی به نام لیتیم کربنات وجود دارد.

موارد مصرف لیتیم کدام است؟

شایعترین مورد مصرف این دارو در بیماری افسردگی دو قطبی یا مانیک دپرسیو می باشد. این دارو در هر دو فاز افسردگی و شیدایی (مانیا) مصرف می گردد.

مصرف منظم لیتیم قادر است تا ۸۰٪ با مصرف منظم آن از عود بیماری دو قطبی پیشگیری نماید.

این دارو هم در مرحله حاد بیماری، که معمولاً بیمار در بیمارستان بستری می گردد، و نیز در مرحله نگهدارنده (یعنی مرحله ای که بیماری در مرحله خاموش قرار دارد، مصرف می شود. به عبارتی هم اثر درمان مرحله حاد

بیماری را دارد و هم قادر است از عود فاز ماینا و افسردگی جلوگیری نماید.

مقدار و نحوه مصرف چگونه است؟

معمولاً این دارو روزانه ۳ تا ۴ عدد تجویز می شود، اما روانپزشکان مقدار مصرف دارو را بر اساس سطح خونی آن تنظیم می کنند. سطح خونی دارو بر حسب فاز بیماری تفسیر می شود. در مرحله حاد بیماری بین ۰/۸ تا ۱/۲ میلی اکی والان در لیتر و در مرحله غیر حاد یا خاموش بیماری بین ۰/۶ تا ۰/۸ تنظیم می شود.

عوارض دارو

۱. عوارض گوارشی. تهوع، استفراغ و اسهال. مصرف دارو به همراه غذا این عوارض را کاهش میدهد
۲. لرزش دستها. کاهش دوز دارو، تقسیم دارو به سه وعده در روز، تجویز

داروهایی مانند پروپرانولول و پرمیدون می تواند موثر باشد.

۳. **چاقی.** مصرف زیاد آب و یا احتمالا بروز کمکاری تیروئید می تواند از علل آن باشد.

۴. **افزایش ادرار.** این عارضه شایع است و ممکن است در ۳۰% بیماران دیده شود. با مصرف دارو ها در یک دوز و افزایش مصرف مایعات روزانه می توان آن را کنترل نمود

۵. **کمکاری غده تیروئید.** در ۱۰% کسانیکه لیتیم مصرف می کنند دیده می شود. تجویز لووتیروکسین می تواند موثر باشد.

۶. **عوارض پوستی.** مانند جوش هایی شبیه جوش غرور، تشدید پسوریازیس، ریزش مو.

مسمومیت با لیتیم

مسمومیت با این دارو با سطح خونی برابر یا بالاتر از ۱/۵ میلی اکی والان در لیتر شروع می شود. نزدیکی سطح درمانی (۰/۸ تا ۱/۲

) با سطح خونی مسمومیت این دارو نیاز به دقت بیشتری در تجویز این دارو دارد.

• علایم مسمومیت خفیف: استفراغ، سرگیجه، نیستاگموس

• علایم در حد متوسط شامل بی اشتهاهی، تاری دید، پرش های اندام ها، اختلال هوشیاری

• علایم در حد شدید مانند تشنج و کما

حاملگی و مصرف لیتیم

تجویز لیتیم به ویژه در سه ماه اول ممنوع است. خطر عوارض قلبی در جنین ۲۰ برابر افزایش می یابد.

پس از زایمان نیز از انجائیکه لیتیم از شیر مادر ترشح می شود بهتر است لیتیم تجویز نگردد یا در صورتیکه به علت خطر عود بیماری، مصرف لیتیم ضروری باشد، لازم نوزاد از شیر خشک تغذیه شود.

تداخل دارویی

نظر به اینکه مصرف توام داروها ممکن است سطح لیتیم را در خون تغییر دهد بهتر است در این مورد با پزشک خود مشورت نمایید. اما بهتر است بدانید که مصرف چای، قهوه و الکل سطح لیتیم را کاهش میدهد، پس بهتر است حداقل در نوشیدن آنها افراط نکنیم. داروهای ضد درد و التهاب مانند بروفن، ناپروکسان و نیز داروهایی که برای کنترل فشار خون مصرف می شوند و ادرار را افزایش میدهند، مانند تیازید ها سطح لیتیم را بالا می برند.

➤ بهتر است برای کنترل سطح لیتیم خون هر سه ماه یکبار آزمایشات زیر و نیز سایر مواردیکه پزشک شما صلاح میداند انجام دهید:

- تیروئید
- کلیه

• سطح خونی لیتیم

➤ نوشیدن روزانه ۲ تا ۳ لیتر از مایعات برای کنترل سطح لیتیم مفید است

➤ در صورت انجام ورزش های سنگین و یا سفر به نقاط سرد سیر و یا گرمسیر، پزشک خود را مطلع سازید.